

[Waldorff]

teaterloven. Det var dog ellers et af de mest oplagte områder netop med de to begrundelser. Det kan være, vi får en forklaring i morgen.

Jeg synes, at denne forespørgsel, på trods af at niveauet ellers ikke er for højt, er usædvanlig malplaceret. Der har været et utal af forespørgsler og førstebehandlinger af forskellige kulturpolitiske forslag i det sidste års tid eller to, og jeg kan ærlig talt ikke se, hvad dette skal gøre godt for. Jeg synes også, det har vist sig, at det var svært for partierne at finde på noget særlig nyt at sige i denne anledning, og jeg skal ikke lægge skjul på, at det også vil være svært for VS at finde på noget nyt at sige.

Heller ikke forespørgslens formulering adskiller sig meget fra de platheder, vi plejer at få serveret fra fremskridtspartiets side. Den sammenkædning mellem udlandsgæld, kasseunderskud og så den statslige kulturstøtte er der heller ikke noget nyt i, og der er specielt ikke noget som helst originalt i den. Jeg har faktisk ikke lyst til at begynde en diskussion om fremskridtspartiets kulturpolitik. Den kulturpolitik, man har, hænger sammen med den øvrige politik, som fremskridtspartiet står for, og der er også en logisk sammenhæng mellem den introduktion til den kulturpolitiske stenalder og så den tilbagevenden til en kapitalismeform, som resulterede i to verdenskrige, som fremskridtspartiet står for. Af samme grund er fremskridtspartiets politik helt igennem ubrugelig, også ud fra et borgerligt synspunkt. I modsætning til mange andre borgerlige partier har fremskridtspartiet aldrig forstået, at kapitalismen ikke i den fase, den er i, har brug for de direkte konfrontationer imellem klasserne, som fremskridtspartiet ønsker at fremme. Fremskridtspartiet har heller ikke forstået – sådan som dog flere andre af de borgerlige partier har forstået, f. eks. venstre – at det, som kapitalismen har brug for i dag, er, at man kan opsuge tilfredshed, at man kan regulere utilfredshed, at man kan manipulere de sociale og kulturelle behov, som mennesker har, at man kan give tilbud om erstatningstilfredsstillelse igennem f. eks. en forloren underholdningsindustri, men at man samtidig opretholder et liberalt – som det hedder – kulturudbud og -tilbud, som dels kan legitimere undertrykkelsen på en række andre områder, dels kan indgå som en slags

incitament for forskellige grupper sociale opstigning i samfundet. Det fatter fremskridtspartiet ikke, og det er nok baggrunden for, at fremskridtspartiet i virkeligheden har sværere ved at slå igennem med deres kulturpolitiske hetz end partier som centrumdemokraterne og de konservative.

Det er ikke det samme som, at fremskridtspartiet er et helt igennem ufarligt parti, selv om det er antikveret og ude af trit med realiteterne. Fremskridtspartiet kan godt gå hen og blive farligt en dag, hvor konfrontationerne af andre grunde bliver tilspidset, og det kan blive farligt, fordi den ideologi, som fremskridtspartiet bærer frem, kan bruges som en slags selvretfærdiggørelse, som en slags identifikationspunkt for et aggressivt småborgerskab og i en sådan situation ligesom kan være med til at give et sådant aggressivt småborgerskab en selvfølelse, en følelse af egen værdi i en situation, hvor det er truet socialt og økonomisk. Det er det, som vi har set før hos – som folketingets høje formand ved en anden lejlighed har udtrykt det – »en nabo ikke så langt mod syd«.

Ellers synes jeg, der er mere grund til at interessere sig for, hvorfor højresynspunkterne på kulturområdet trods alt har så meget vind i sejlene, som de har. Det er meget ligetil på en række områder, hvor der er kapitalinteresser mere direkte involveret. Det er meget forklarligt, hvorfor der rejses en storm, når der laves en partisk udsendelse om EF i radio eller fjernsyn, altså ud fra et modstandersynspunkt, og hvorfor der er dyb tavshed, når det er ud fra et tilhængersynspunkt. Tilsvarende er det også meget forklarligt, at den samme situation opstår omkring akraftudsendelser og sådan noget. Men det er mindre ligetil, når man skal forklare den hetz, som i adskillige år har kørt imod kunsthånd og teaterstøtte og musiklov og sådan nogle ting. Umiddelbart indeholder disse ting ikke nogen trussel imod de herskende tilstande i samfundet, og de støttebeløb, der er tale om, er så latterligt små, at det i hvert fald heller ikke kan gøre ondt nogen steder.

Jeg mener sådan set kun, det kan forklares på den måde, at kulturpengene er givet ud sådan, at de er med til at opretholde det, som jeg plejer at kalde en elitekultur, hvilket plejer at vække en del utilfredshed. På trods af at den socialdemokratiske kulturpolitik har haft som et erklæret mål at sikre en de-